

eul_wid: qwm-ai

Ἀριστείδης ὁ ῥήτωρ · Aristides the Orator

Palinode-Smyrna and Its Rebuilding

Παλινωδία ἐπὶ Σμύρνη καὶ τῷ ταύτης ἀνοικισμῷ

Period: Ῥωμαϊκή Roman

Dialect: Ἀττικίζουσα Atticizing

Domain: Ῥητορική Oratory

Format: Λόγος Oration

[25] Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, συνέβη ταυτὸν ὅπερ τοῖς ἐν ταῖς τραγωδίαις μέχρι πολλοῦ σιωπῶσιν, ἔπειτα καιροῦ παρασχόντος φθεγξαμένοις ἢ πρὸς χορὸν, ἢ πρὸς ὄντιναδῆποτε. πάντα γὰρ τὸν ἄνω χρόνον κατασχὼν ἐμαυτὸν ἐξ οὗ ταῦθ' ἅ συνίστε ἐγένετο, καὶ οὔτε πρὸς παραμυθίαν τῶν πολιτῶν ὀρήσας οὔτ' ἄλλο πράξας οὐδὲν ἄλλ' ἢ τοῖς προστάταις ὅσα καιρὸς ἦν ἐπιστείλας καὶ τάκειθεν ἀποσκοπῶν, ἐπειδὴ καλῶς ποιοῦντες οἱ θεοὶ καὶ οἱ θεῶν γνώμη βασιλεῖς ἡμῖν αὐτοῖ τε κυβερνώμενοι καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἄγοντες πράγματα τὴν ἄλλοτρίαν τῆς πόλεως ἀπωσάμενοι τύχην τὴν χρηστὴν καὶ πάλαι προσήκουσαν ἀντεισήγαγον, οἷμαί τι καὶ αὐτὸς ἐν καιρῷ τυχεῖν εἰπών. εἰ μὲν οὖν ἐξῆν ἐμοὶ κινεῖσθαι ὅποι βούλομαι, παρῶν ἂν ὑμῖν διελεγόμεν· κατέχοντος δὲ τοῦ σωτήρος ἢ διὰ τῶν γραμμάτων ὁμιλία κατελείπετο. καὶ τοῦτ' εἰ μὲν ἐστὶν εἰς παράδειγμα ἀνενεγκεῖν, οὐ χρή θαυμάσαι· εἰ δ' ἄλλω μὲν οὐδενί πω μέχρι τούτου πέπρακται, προσήκει δὲ ἡμῖν, οὐκ ὀρθῶς ἔχει νεμεσῆσαι. [25]

264 ἡνίκα μὲν οὖν τὰ συμβάντα ἐπυθόμην, —οὐ γὰρ παρῶν γε ἔτυχον, ἀλλ' ἔφθην προεξελθὼν, ὅτου δὲ γνώμη λογιζέσθε—μονωδίας τινὰς ἦδον, ἕως ἔλαθον λόγους τινὰς σωθεῖς ὑπὸ τοῦ πάθους. οὐδὲ γὰρ ἦν ἄλλως ἀνταρκέσαι, μὴ τούτοις ἐφέντα ἑαυτόν. νῦν δ' ὥρα μοι τὸν Στησίχορον μιμήσασθαι τῇ παλινωδίᾳ, καὶ μὴ τότε ἀβούλητα ἄδοντα τὰς τῶν εὐχῶν νυνὶ σιωπῆσαι. τοσοῦτον δὲ τοῦ Στησιχόρου διοίσειν μοι δοκῶ, ὁ μὲν γὰρ ἀνθ' ὧν κακῶς εἶπε τὴν Ἑλένην, ἀντὶ τούτων ὕμνησε τὰ δεύτερα, ἐγὼ δὲ ἅ τῆνικαῦτα ἐκόσμου ὀδυρόμενος, ταῦτα νῦν ἐπὶ τοῦ γεγηθέναι κοσμήσω, καθαρὰν ὀδυρμοῦ τὴν εὐφημίαν παρεχόμενος. ἡμῖν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, παῖσαι μὲν συνέβη κατὰ τὴν κοινὴν ἀνθρώπων τύχην, ἣν οὐχ οἶόν τε ἁμοίρους κακῶν εἰς τέλος διεξελθεῖν, ἀναφέρειν δὲ τῇ τῆς πόλεως τύχῃ, δι' ἣν οὐδενὸς τῶν καλῶν ἁμοίρος πώποτε ἐγένετο. γνοίη δ' ἂν τις καὶ τῷ χρόνῳ τεκμαιρόμενος. τὸ γὰρ ἡνίκ' ἔμελλεν οὐ πεσοῦσα κείσεσθαι, οὐδ' ἀνθρώπου τελευτῇ παραπλησίως πράξειν, ὥσπερ ἄλλαι τινὲς ἤδη πρότερον πόλεις, ἀλλ' ἐπὶ κρειττόνων κρηπίδων ἀναστήσεσθαι, τῆνικαῦτα ὑπολισθεῖν, πῶς οὐκ εὐτυχίας μέρει προσθεῖη τις ἂν εὖ φρονῶν; Συζυγίαν δὲ, ὡς ἔοικεν, ὁ δαίμων ἐσκέψατο. τοῖς τε γὰρ πάντα ἀρίστοις βασιλεῦσι καὶ πάσας πόλεις ὑφ' ἑαυτοῖς ἔχουσι τὴν καλλίστην οἰκίσαι φιλοτιμίαν εἶχε, τῇ τε πόλει τὸ διὰ τούτων ἀνεγερθῆναι καὶ τοιούτους ἀρχηγέτας ἐπιγράψασθαι τὴν συμφορὰν εἰς εὐπραξίαν μετέβαλε. πρότερον μὲν γὰρ Θησέα καὶ Ἀλέξανδρον ἡδομεν, τὸν μὲν τῶν ἐν Ἑλλήσιν, οἷμαι, φιλανθρωπότατον, τὸν δὲ συμπάντων βασιλέων μάλιστα δὴ θαυμασθέντα τῆς εἰς τοὺς πολέμους τόλμης ἕνεκα. νῦν δ' ἔτι

λαμπροτέρους καὶ μείζονας οἰκιστὰς προσελάβομεν· οἷς πᾶσα μὲν γῆ καὶ θάλαττα ὑπήκοος, ἐκ πατέρων τε καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ προσεκλήσαντο· σοφίας δὲ καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας καὶ χρηστότητος οὐκ ἔλαττον, εἰ μὴ καὶ πλέον τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἰσχύος περίεστι. ^[30]

265 τίς γὰρ οὕτως ἔξω στηλῶν Ἡρακλέους ἢ τίς ὑπὲρ τὸν Καύκασον, ὥστ' ἀνήκοος τῆς τούτων φιλανθρωπίας καὶ μεγαλοψυχίας εἶναι; οἱ καὶ τὸ τῆς Σμύρνης ὄνομα οὐ περιεῖδον ἐν μύθου τάξει γενόμενον, ἀλλ' ἀπορροήν τινα τῆς αὐτῶν τύχης ἀφεῖσαν εἰς αὐτήν, καὶ παρέσχον οὐ τὸ πτῶμα θρηνεῖν, ἀλλὰ συνοικίᾳ ἐορτάζειν. Ἀλεξάνδρου μὲν οὖν ὕπνος ἄδεται, προοίμιον τῆς κατοικίσεως ἔχων· οἱ δὲ τοσαύτην ἄρα τὴν ἐγρήγορσιν παρέσχοντο, ὥστ' ἔφθησαν ἡμᾶς ἀνιστάντες, πρὶν ἐξελθεῖν τὸν ἐροῦντα πρὸς αὐτοὺς ἃ πεπόνθαμεν. ὀργάνοις δὲ θειοτάτοις ἅμα καὶ λαμπροτάτοις ἐχρήσαντο, λόγοις μὲν παραμυθησάμενοι καὶ δείξαντες, ὃ ποτε Ἡσίοδος ἐμαντεύσατο, ὅσον τι χρῆμα ἢ μουσικῇ τῇ βασιλικῇ προσγενομένη χορηγίαν δὲ πᾶσαν παρασχόμενοι πρὸς τε τὴν τῶν συμβεβηκότων θεραπείαν καὶ προσέτι ἐτέρων κόσμων περιβολήν. καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἀπέχρησεν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πολιτευόμενοι χρημάτων τε πόρους ἀπεδείκνυσαν καὶ τοὺς φιλοτιμησομένους ὑπ' ἐλπίδων ἐκήλουν καὶ εἰς χειρῶν βοήθειαν ἐκάλουν καὶ ἐπηγγέλλοντο βουλομένους, οὐκ ἐθέλοντας δὲ οὐκ ἐνοχλήσειν, κἂν αὐτίκα πρὸς τούτοις ἕτερόν τι βουλώμεθα, λέγειν ἐκέλευον, ὡς χαριούμενοι. ὥστ' ἐμοὶ μὲν οὐδὲ σύμπαντα τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα ἀντάξια τῆς συνεχείας ταύτης εἶναι δοκεῖ· πεποίηκε γὰρ, εἰ θέμις εἰπεῖν, συνενεγκεῖν τῇ πόλει τὸν σεισμόν. πρὶν μὲν γὰρ ἐν τούτῳ γενέσθαι τύχης οὐπω δῆλον ἦν εἰς ὅσον τιμᾶται οὐδὲ ὅπως δέοι πρὸς αὐτὴν ἔχειν τοὺς ἄλλους, νῦν δὲ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἔξεστιν εἰπεῖν, εἰ δὴ τοῦτό γε πιστευτέον κατ' ἐκείνου, ὡς ἐπὶ ταῖς δωρεαῖς ταῖς παρὰ τοῦ Πέρσου γενομέναις αὐτῷ φθέγγαί τοι τοιοῦτον πρὸς τοὺς παῖδας, ὅτι νῦν ἄρα ἐσώθησαν, ἡνίκα ἀπωλώλεσαν. ^[30]

266 ἀλλ' οὖν ἐκεῖνος μὲν τῆς πατρίδος λέγεται στερηθεὶς ταῦτα εἰπεῖν· ἡμῖν δὲ ὁμοῦ τῇ κομιδῇ τῆς πατρίδος χρήματα, κόσμοι, φιλοτιμίαι, βασιλεῖς οἰκισταὶ τε καὶ σύμβουλοι, πάντα ὁμοῦ γέγονε τὰ κάλλιστα. ἄρ' οὐ ταῦτα χρὴ φάναι τῆς ἐκείνων ἀηττήτου καὶ τῆς ἀγαθῆς τῆς πόλεως τύχης εἶναι, τοῖς μὲν ἐξ ὧν οἰκίζουσι τε καὶ πράττουσι, τῇ δ' ἐξ ὧν οἰκίζεται μνήμην ἀθάνατον ποριζούσης; οἷ γε τοσαύτην ἔσχον ὑπερβολήν, ὥστ' οὐδὲ τοσοῦτον ἀρκεῖν ὑπέλαβον, αὐτεπάγγελτοι πρὸς τὸν οἰκισμόν ὀρμῆσαι, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πρέσβεις παρ' ἡμῶν ἀναμένειν, αὐτοὶ πρέσβεις περὶ ἡμῶν πρὸς τὴν οἴκοι βουλήν κατέστησαν· ἃ μηδεὶς ἂν ἡμῶν ἐθάρρησεν αἰτῆσαι, ταῦτ' ἀξιοῦντες ψηφίσασθαι. ἄρ' οὐχ ἅπας μὲν θρῆνος τούτοις ἐξαλήλιπται καὶ μνήμη πᾶσα τῶν τε ἰδίων ἐκάστῳ καὶ τῶν κοινῶν δυσχερῶν, ἀντεισῆκται δὲ εὐφροσύνη μετ' εὐφημίας καὶ τοῦ ζῆν ἐπιθυμία νῦν, εἴπερ ποτὲ, ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσι, καὶ χάριτες πρέπουσαι τοῖς θεοῖς, τοῖς βασιλεῦσι, τῷ δεξαμένῳ τὰ τῶν κορυφαίων πολιτεύματα χορῶ ἀσμένῳ καὶ μνησθέντι τῆς Σμύρνης ἃ προσῆκεν; ἄξιον τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἑλληνες, καὶ τοῦ καθ' ὑμᾶς τοὺς ὁμοφύλους ἦδη μέρους μνησθῆναι, ὡς τούτοις τε ἀκολούθως διετεθέητε καὶ τὴν εὐνοίαν ἣν εἴχετε ἐκ παντὸς χρόνου τῇ πόλει, σαφέστατα ἐπεδείξασθε. μάθοι δ' ἂν τις ἐπισκεψάμενος τὰ τῆς πρώτης καὶ πρεσβυτάτης τῶν Ἑλληνίδων πόλεως, λέγω δὲ τῆς Ἀθηναίων, πῶς ἔσχε παρὰ τὰς συμφοράς. καὶ οὐ καθαιρεῖν ἐκείνην ἀξίων λέγω ταῦτα, μήποτε σφόδρα οὕτω γενοίμην φιλόπολις, ἀλλ' ἅμα τούς τε πολίτας παραμυθεῖσθαι βουλόμενος καὶ τοῖς παροῦσιν ἐνδείξασθαι ὅτι τῇ πόλει διὰ πάντων καιρῶν εὖ πράττειν ἐπιχώριον καὶ τῆς ἀγαπητῆς μοίρας ὥσπερ κληρὸς ἐστίν. ^[30]

267 ἐκείνοις τοίνυν στερηθεῖσι μὲν τῶν νεῶν, στερηθεῖσι δὲ τῶν τειχῶν καὶ τῆς ἀρχῆς ὅλης καὶ προελθοῦσιν εἰς τοῦτο ὥστε τὸν δῆμον φυγάδα ἀναγκασθῆναι τῆς πατρίδος γενέσθαι· τὰ γὰρ ἐν μέσῳ τοσαῦτα σιωπήσομαι· ἀλλ' οὕτω γε πράξασι, πλήν Φαρσάλου τε καὶ Ἀργους καὶ Θηβῶν, οὐδένες οὔτε μείζονα οὔτε ἐλάττονα ἀπεμνημόνευσαν χάριν τῶν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος εὐεργεσιῶν· οὐδ' ὅτι τοῦ γένους ἔρεισμα ἢ πόλις ἦδeto. οὗτοι δὲ οὐκ εἶπον τούς τε φεύγοντας

δεξάμενοι καὶ τοῖς ἐξαιτουῖσιν ἀντισχόντες ταύτην δὴ χάριν τῇ πάντα ὑπερφερούση πόλει κατέθεντο, παρ' ἧ τὴν ἀγαθὴν ἰδρῦσθαι τύχην αἱ μαντεῖαι λέγουσι. Φέρε δὴ καὶ τὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐπισκεψώμεθα, μή πη τῶν ἐραστῶν αὐτῆς αἰσχυνηθῆναι τῷ προσῆκεν· ἢ μέχρι μὲν τούτων τῶν χρόνων οἷον πόλεως παράδειγμα κάλλους εἰστήκει, χειρουμένη μὲν εὐθύς ἐξ ὄψεως τούς τε ἀπὸ γῆς καὶ τοὺς ἐκ θαλάττης καταίροντας, παρελθοῦσι δὲ εἴσω τὰ κάλλιστα ἀποφαίνουσα καὶ παρασκευάζουσα ὣν οὐτ' ὀφθαλμῶν κόρον ἦν λαβεῖν οὔτε χρόνου διατριβῆς· ἃ νῦν ἀπέραντον ἂν εἴη καταλέγειν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς ἐτέρας ἔδει μερίδος πεῖραν λαβεῖν, ἃ μὲν τοῖς ἄρχουσιν ἐπῆλθε σπουδάσαι, διήλθομεν ἀρτίως· ἀλλ' ἐν ὑμῖν τοῖς ὁμοτίμοις τί τῶν ἀπάντων οὐκ ἐγένετο; οὐ κατὰ πόλεις τε ὁδυρμοὶ κὰν τοῖς κοινοῖς συνεδρίοις βοώντων τὰ μήκιστα καὶ ποθούντων ἐν πατρίδος μοίρᾳ τὴν πόλιν, πανηγύρεις τε διαλύειν ἀξιούντων καὶ ῥητορευόντων εἰς αὐτήν, ὡς ἕκαστος εἶχε δυνάμειος; ὥσπερ γὰρ κοινοῦ πτώματος τῆς Ἀσίας γεγεννημένου, οὕτω τὰς γνώμας εἶχετε. ἀλλὰ μὴν τὰ γε τῆς ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν ἐπικουρίας τίς πω μέχρι τοῦδε μέμνηται ἐν Ἑλλήσι γενόμενα; ἀγοραὶ μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς κατὰ χώραν μένουσιν, ἐκ γῆς καὶ θαλάττης εἰσαφικνούμεναι, ἅμιλλα δὲ καὶ σπουδὴ τῶν ἐκατέρωθεν μεγίστων πόλεων, καλούντων τε ὡς αὐτοὺς καὶ ὀχήματα καὶ πορείας ἐπιπεμπόντων, ἔτι δ' οἰκίσεις καὶ συνεδρίων κοινωνίας καὶ πάσας ἀφορμὰς παρασκευαζόντων, ὥσπερ γονεῦσιν ἢ παισὶν αὐτῶν, παραπλήσιά τε τῶν μεγέθει μὲν ἀπολειπομένων, προθυμίας δὲ καὶ τιμῆς οὐδὲν ἐλλειπόντων. ^[5]

268 τίς γὰρ οὐχ ἔρμαιον ἑαυτοῦ ἐποιήσατο; τίς γὰρ οὐχ εὐρίσκεσθαι μᾶλλον ἢ τίθεσθαι ταύτην χάριν ᾧῃθη, δέξασθαι συνοίκους τοὺς τοσοῦτον πρωτεύσαντας; χρημάτων τοίνυν συντέλειαν καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα ὑποσχέσεις ἀφ' ἐκατέρας τῆς ἡπείρου καὶ πολλὰς ἄλλας φιланθρωπίας εἰς δύναμιν τὴν ἐκάστων γενομένης τίς ἂν ἐκπεράνειε διηγούμενος; καὶ οὐ τούτου γε ἔνεκα ἡ πόλις ἡξίωσε πάντα ἐφεξῆς δέχεσθαι, οὐδ' ὡς οἱ διδόντες ἐβούλοντο, ἀλλ' ὡς αὐτῇ καλὸν ἦν λαβεῖν. καὶ τί δεῖ ταῦτ' ἐν μέρει καταλέγειν; πάντα γὰρ τὰ ἔθνη τὰ πληροῦνθ' ἡμῖν τὴν Ἀσίαν φιλοτιμίαν κοινὴν φιλοτιμεῖται πρὸς τὴν πόλιν, τὰ κράτιστα τῶν ἀρχαίων ἀνιστάντα. ἐπὶ μόνης δὲ ταύτης τῆς πόλεως τὸ παλαιὸν ῥῆμα ἐξηλέγχθη ψευδῶς ἔχον, τὸ κακῶς πραξάντων λήθην εἶναι παρὰ τοῖς φίλοις· τοσοῦτον αὐτῇ καὶ παρὰ τὴν συμφορὰν ἐπιφανείας καὶ χαρίτων καὶ δόξης ἐφυλάχθη παρὰ τοῦ δαίμονος. νῦν δ' ὅσα μὲν θρηνώδους ἀρμονίας καὶ σχημάτων ἀχαρίτων καὶ παρὰ τῆς λύπης ἔχοντα τὴν εὐφημίαν ἐκποδῶν ἀπελήλυθε, λευχειμονεῖ δὲ ἡ ἡπειρος, πανηγυρίζει δ' ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ χρηστῆς ὑποθέσεως, ἡ πόλις δ' ὥσπερ ἐν δράματι καὶ δὴ πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἀναφύεται μεταβαλοῦσα τὴν ἡλικίαν, ἡ αὐτὴ παλαιὰ καὶ νέα γενομένη, ὥσπερ τὸν φοῖνικα ἀναβιώσκεσθαι λόγος αὐτὸν ἐξ αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ τοῦτ' ἄρα δόξαι τῷ θεῷ ἔτερον φοῖνικα ἂντ' ἐκείνου τε καὶ μετ' ἐκείνον γενέσθαι. πάντα δ' ὥσπερ ὁδῷ κεχωρηκέναί φαίνεται. Θησέως μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς οἰκίσαντος, Ἀλέξανδρος ὕστερον εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα προήγαγε. τρίτῃ δὲ χεῖρ τῶν πάντα νικώντων ἀνίστησι τὴν αὐτὴν καὶ συντίθησι· μεταθεῖναι μὲν γὰρ οὐκ ἡξίωσαν, ἔρωτι τῆς ὑπαρχούσης, οἱ δ' ἐπὶ τῶν ἰχνῶν ἐγείρουσιν. ^[30]

269 ἐπόθει δ' ἄρα καὶ ἡ τῆς πόλεως φύσις οἰκιστὰς διττοὺς, δύο τὰς ἀρχηγέτιδας νέμουσα. καὶ δὴ λιμένες τε κομίζονται τὰς τῆς φιλτάτης πόλεως ἀγκάλας καὶ πάλιν αὖ κατακοσμεῖται, καὶ τῷ Μέλητι οὐδὲν ἐμποδῶν τὸ μὴ τοὺς προσοίκους ἔχειν, ἥρος δὲ πύλαι καὶ θέρους ὑπὸ στεφάνων ἀνοίγνυνται. χοροὶ δὲ Νυμφῶν καὶ Μουσῶν ἐν αὐτῇ τε καὶ περὶ αὐτὴν χορεύουσι, ζέφυροι δὲ οὐ λυπήσουσι πνέοντες. ὦ μακάριοι μὲν τῶν πρεσβυτέρων οἱ πρὸς ταύτην ἀφιζόμενοι τὴν ἡμέραν, ἐν ἧ τὴν Σμύρναν ὄψοντα τὸν ἑαυτῆς ἔχουσαν κόσμον· παῖδες δὲ οὐδὲν ζημιωσόμενοι, ἀλλ' ὀψόμενοι τὴν πατρίδα οἷαν οἱ γονεῖς ᾤκουν· οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ τὰ μὲν συμπράξαντές τε καὶ συμπονήσαντες, τὰ δὲ συνθύσοντες καὶ συνεορτάσοντες ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς εἰσαφικνουμένοις ὡς τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἔτι καλλίους αἱ τῶν μελλόντων ἐλπίδες.

ἀλλὰ Ζεῦ πολιεῦ τε καὶ θεαὶ κληροῦχοι τῆσδε τῆς πόλεως καὶ Πόσειδον, ὃς ἀμφότερα εἵληχας,
κινεῖν τε καὶ σῶζειν, καὶ θεοὶ βασίλειοί τε καὶ Ἑλλήνιοι, γενέσθαι τόνδε ἡμῖν τὸν οἰκισμὸν
δευτέρων ἀμεινόνων βεβαιωτέρων ἐπὶ πολλῇ μὲν εὐφροσύνῃ καὶ δόξῃ τῶν οἰκιστῶν, χρηστοῖς
δὲ τοῖς ἀπαντησομένοις τῇ πόλει διὰ παντὸς τοῦ μέλλοντος χρόνου, εἶναι δέ τι καὶ τοῦμὸν ἐν
Ἑλλησι νῦν τε καὶ ὕστερον. ^[20]